

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

PIK LVIII Ч. 126. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 2-го ЧЕРВНЯ 1950.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

No. 126. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 2, 1950.

VOL. LVIII

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америка СІМ ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЕРІКСОН, ЧОЛОВИЙ ГЕМБЛЕР, ПІД АРЕШТОМ

Нью Йорк, 31. травня. — Френк Еріксон, який під час переслідування в сенатській комісії признався, що він дістає — \$12,500,000 річно з різних закладів і незаконної гри, понав під арешт на підставі рішення повітової Великої Лави-присяжних суддів. Лава винесла проти нього обвинувачення в 60 різнонародних провинках, після чого його негайно покликало перед суд, де він заявив, що він не почувався винуватим. Реченець розправи призначений на 12. червня. Еріксон між ін. виявив перед слідчою Великою Лавою, що в 1948 р. він роздав своїм 1,000 клієнтам золоті шпильки до краваток, кожна вартості 29 дол., а 100 клієнтам, які через нього склали заклади на кімські перегони, він дав на Різдво в дарунок капелюшки вартості дол. 25 або 24 кожний. Якщо б суд засудив його за досі стверджені провинки, його жде кара тюрем до 60 років і грошева кара до 30,000 дол. Тому, що це є перший провідник організованого злочину, який понав під арешт після слідства започаткованого в Конгресі, судову розправу над його діяльністю, розгалуженою по всіх стейтах, може принести сенсаційні розкриття.

ПЕРЕДОВИЙ ШПИГ АТОМОВИХ ТАЙН ПРИЗНАЄСЯ ДО ВИНИ

Філадельфія. — Гері Гольдхемін в загальних шпигів, якого федеральна влада арештувала як запідозреного головного помічника в затіях британського шпіга Класаса Фукса, признався до вини і згодився скласти свідчення підчас суду, щоб уможливити приловлення інших винуватців. Він заявив, що він не мав наміру шкодити Злученим Державам і тому хоче допомогти при віднайденні справжніх винуватців. На підставі права з воєнних часів Гольдві грозить кара смерті за шпигунство в користь чужої держави. Фукс був засуджений в Англії на 14 років тюрем за видання атомових тайн Росії.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТІ ЗАПЕРЕЧУЄ ВАЖЛИВІСТЬ ДОКУМЕНТІВ ПРИЛОВЛЕНИХ В „АМЕРАЗІ“

Вашингтон. — З огляду, що деякі вашингтонські кореспонденти великих щоденників оголосили зміст п'ятих документів із загального речка — 1700, які опинилися в редакції журналу „Амерейжія“ в 1945. р., а які стали великою загрозою в руках ворогів, — департамент справедливості заперечив, наче б вони справді мали таке значення, як їм приписує преса. Агенти Федерального Бюро Інвестицій, які переводили слідство в редакції „Амерейжія“, кажуть, що вони не могли багато сказати під час розправи в суді проти обвинувачених тоді редакторів, бо вони забрали ці документи з редакції неправним способом.

КАРАЮТЬ МОЛОДЕЖИХ ГЕНІСТЕРІВ

Нью Йорк. — Поліційний суд у Брукліні переслухав 12-ох хлопців, арештованих на Де-корейшен Дей за збройний напад двох ватаг і рішав поставити їх перед правильним суд. Досі поліція відносила по-благливу до боротьби ватаг, зорганізованих серед молоді з гайскул.

АМЕРИКА МУСИТЬ БУТИ ОЗБРОЄНА ДЛЯ ВТРИМАННЯ ПРОВІДУ, ПРИГАДУЄ АЧЕСОН

Вашингтон, 31. травня. — Секретар стейту Дін Ачесон склав звіт із своєї поїздки на Лондонську конференцію перед 250 сенаторами й конгресменами, зібраними в викладовій залі Конгресової бібліотеки, після чого народні репрезентанти поставили йому низку питань про закордонні справи. У звіті Ачесон заявив, що війна з Советським Союзом не грозить негайно, однак Злучені Держави мусять належно озброїтися, щоб продовжувати свою провідну роль в зброєних Західних країнах так довго, як довго Росія втримуватиме могутню армію. Ачесон виявив, що ні один з 12 міністрів закордонних справ держав Атлантичного пaktu не заявив, наче б війна з Росією висіла на волоску. Та водночас він сказав, що програма Кремля добре звисна і що вона є загрозою для демократії. Тому саме потрібно розбудувати збалансовану збройну силу і зібрати до купи мілітарні засоби для оборони Заходу.

Із запитів звернувся на себе увагу один, а це над признанням позички для Аргентини, як тоталітарної держави, однак же запит не діждався відповіді. Про Китай запитувало, чи уряд готов признавати комуністичний режим. На це сказав секретар, що Америка не признає того режиму, однак же покладе вета, якщо інші країни переможуть у голосуванні. Запит про роль, яку грає генеральний секретар Об'єднаних Держав, Тригве Лі, не діждався відповіді. — Оці прилюдні запити до кабінетного секретаря це небувала подія в американській історії, бо досі запити ставляно тільки під час дискусії над приділом фондів, а зрештою різні справи вносять президент на пресових конференціях. Загальна опінія така, що Ачесон виявив замазо досі незнаних справ і подій.

РОСІЯ ЗНОВУ ЗВОЛІКАЄ З ВІДДАДАННЯ ЛЕДОЛОМІВ

Два американські ледоломи, які Америка позичила Советам під час війни, можуть бути звернені шойно в грудні, як це виявив радник советської амбасаді, Володимир Базикін. Уряд ЗДА домагається звороту безупинно, Росія обіцяла повернути їх найдалше в травні б. р., травень минув, а зобов'язання не сповнене. Після відвідин Базикіна у департамент стейту урядовці сказали, що Росія оправдує проволочку тим, що ледоломи застрягли десь між льдами, однак не сказано, де це сталося.

„НАЦІОНАЛЬНА ТРИБУНА“ НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК В НЬО ЙОРКУ

Нью Йорк, 31. травня. — З датою 28-го травня тут повівся новий український тижневик „Національна Трибуна“. В редакційній статті „Від себе — про себе“ виноситься, що це є „тижневик українців, які рятуються від злиднів і страху, деспотії і сваволі, що їх принесли в Україну з національно-неволею займанців, покинули рідні землі“. Тижневик має репрезентований тут Організацією Оборони Чотирьох Свобод України націоналістичний напрям. Його редагує колегія.

ІМЕНОВАНО ПЕРШОГО НІМЕЦЬКОГО КОНСУЛЯ В НЬО ЙОРКУ

Бонн, Німеччина, 1. червня. Вчора тут повідомлено, що першим після війни німецьким генеральним консулом в Нью Йорку був іменований 43-літній хемік, д-р Гайнц Крекелер. Уряд Злучених Держав погодився на цю номінацію. Д-р Крекелер вже раніше приватно працював в Злучених Держав і плінно говорить по-англійськи. Німецький консулат буде відкритий в Нью Йорку з кінцем червня та матиме около 40 до 50 німецьких урядників.

ОБВИНУВАЧЕНІ НА СУДІ В ПРАЗІ „ПРИЗНАЮТЬСЯ“ ДО ВИНИ

Прага, 1. червня. — Вчора тут почався великий судовий процес проти 13 чехів, обвинувачених в зраді, шпигунстві та підготовці повстання проти теперішнього комуністичного режиму. Змову, згідно з актом обвинувачення, мали планувати місцеві американський, британський, французький та інші західні амбасадори, як теж цілий ряд західних дипломатичних представників і кореспондентів. Державний департамент у Вашингтоні та в столицях інших країн рішучо заперечили чеські обвинувачення, називаючи їх безглуздою вигадкою. Всі названі в акті обвинувачення закордонні представники, як теж деякі з обвинувачених чехів, включно з братом покійного президента Бенеша, виїхали вже раніше з Чехословаччини, деякі в останній хвилині. Після відкриття акту обвинувачення почала зізнавати д-р Мілада Гораква, що є головною обвинуваченою. Вона, — по традиційному звичаю комуністичних комедій, — признається до всіх закидуваних їй злочинів та обвинувачує інших.

ІНДІЙЦІ ОПРАВДАЛИ АНГЛІЙЦІВ, ЩО „ОХОЛОДИЛИ“ АРГЕНТИНСЬКОГО АМБАСАДОРА

Нью Делхі, 1. червня. — Місцевий індійський суддя, на загальну радість більшості місцевих чужинської колонії, — звільнив вчора від вини і карі колишнього майора британської армії, Джана Едварда, обвинуваченого за обиду аргентинського амбасадора д-ра Оскара Ташерета. Едвард вплив амбасадорові на голову збанок води в одному з місцевих нічних клубів в дні 5-го травня. Обвинувачений боронився, що він „тільки охолодив“ амбасадора, як той почав занадто „гарячо“ поводитися.

КІТАЙСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК НАЗИВАЄ ЛІ „СОВЕТСЬКИМ УГОДОВЦЕМ“

Лейк Сокеес, 1. червня. — Національно-китайський представник в Об'єднаних Націях, д-р Т. Ф. Цян, назвав генерального секретаря цієї організації, Тригве Лі, „угодовцем советської агресії“ за його поїздки до Москви та намагання визнати Об'єднаними Націями комуністичний режим.

НЕЗАЛЕЖНІ ПЕРЕМОГЛИ У ВИБОРАХ В КОРЕЇ

Сеул, Корея, 1. червня. — Минувалої неділі та, на виразне домагання американського державного департаменту в Південній Кореї відбулися загальні вибори, що у висліді були поразкою теперішньої вразно проти-комуністичної адміністрації, але теж нікому не принесли виразної перемоги. На всіх 210 місць в парламенті досі відомий вже вибір 195, з чого найбільшу кількість, — 60 місць здобули незалежні, — 48 місць здобули партії, що підтримували адміністрацію президента Рі. „Легко ліво“ кандидати здобули три місця. З усіх послів в попередньому парламенті перевибрано тільки 27. В коментарях стверджується, що президент Рі намагався відкласти вибори до осені, але американський державний департамент настоював на негайності.

ЧЕХИ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ ГЕНЕРАЛА

Прага, 1. червня. — Комуністичний суд в Бріні засудив на кару смерті генерал-полковника П. Робітку, обвинуваченого в шпигунстві на користь Злучених Держав Америки. Разом з ним засуджено на кару від 10 років до дожизненого ув'язнення 11 інших обвинувачених. На залі розправ була виставлена ціла колекція американської, англійської і німецької зброї, яку обвинувачені мали нагромадити в підготовці збройного повстання проти теперішнього комуністичного режиму. Рівночасно новопризначений міністром оборони Олексій Цепічка повідомив про „звільнення з обов'язків“ головного квартирмейстра армії, ген. Бруна Заплітала за „великі занедбання в забезпеченні армії“ та остеріг, що це є тільки „початком поліпшень“.

ОКОЛО 5 МІЛЬЙОНІВ АМЕРИКАНЦІВ МОГЛИ ДОВІДАТИСЯ ПРО КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗУ

Пресова Комісія XXII. Конвенції Українського Народного Союзу обрала, що загальний тираж американських газет, в яких були повідомлення про перебіг Конвенції УНСО, вноситься точно 4,798,000 примірників. В це не враховані повідомлення агентств АП, ЮП, та ІНС.

СОВЕТИ „ПРИХИЛЬНО“ ПРИНЯЛИ ПЛАН ЗБИЖЕ ВОГО ДОГОВОРУ

Женева, 31. травня. — Советський уряд поінформував ексекютивного секретаря Господарської Комісії Об'єднаних Націй для Європи, Гунара Мирдала, що він „прихильно“ прийняв пропозицію Комісії в справі договору європейських країн щодо збіжжя торгівлі. Це вже від довгого часу перша советська позитивна відповідь на пропозицію нормалізації східно-західної торгівлі.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА РЕЄСТРУЄ ПРОКАЖЕНИХ КОМУНІЗМОМ

10,000 УЧАСНИКІВ БЕРЛІНСЬКОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ ВІДМОВЛЯЮТЬ ПОСЛУХУ ЗАКОНОВІ

Лібек, Німеччина, 1. червня. — В цьому прикордонному місті в британській зоні дійшло вчора знову до цілого ряду насильств і демонстрацій, як 10,000 молодих німецьких комуністів зі західних зон, які брали участь в недільній комуністичній маніфестації в Берліні, відмовили послуху існуючим в Шлезвіг-Гольштайні законам щодо реєстрації та лікарських оглядин. Тому, що вони не мали окремих пропусків через кордон, поліція зарядила їх поименну реєстрацію та лікарські оглядини перед можливістю зараження тифом або іншими пошестями. Комуністи відмовилися від виконання тих домагань та розложившись великим табором на полі біля міста зараз за кордоном. Описля договорилися, що лікарським оглядинам піддадуться всі, але щодо реєстру то він повинен відноситися тільки до тих, які походять зі Шлезвіг-Гольштайні, де існує такий закон. Це був компроміс з боку поліції, що його комуністичні провідники все ще відмовляються прийняти. Вони бояться переслідування та втрати праці в місцях їх замишкання. До цілого ряду актів насильства приходять теж в інших кордонно-перехідних пунктах, як проти-комуністичне населення цих міст в західних зонах зриває з комуністичними демонстраціями.

ЮГОСЛАВІЯ „ОДИНОКА НЕВІДНОМА КРАЇНА“

Прокупле, Югославія, 1-го червня. — „Югославія є однією нейтральною і незалежною країною, без будь-яких зобов'язань щодо Сходу або Заходу“ — твердив тут вчора маршал Тіто в своїй промові до приблизно 30,000 слухачів. Він заповідав, що югославський уряд буде намагатися зберегти цю нейтральність і на майбутнє.

НІМЕЧЧИНА І ФРАНЦІЯ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ПЛАН ШУМАНА В СПРАВІ ІНДУСТРІЇ

Бонн, Німеччина, 1. червня. В найближчу п'ятницю має бути проголошений спільний комунікат західно-німецького і французького урядів, в якому обидві країни виявляють своє рішення здійснювати План Шумана щодо об'єднання французької і німецької вугільної і сталіної промисловостей. В комунікаті — як тут повідомляють з поінформованих джерел — буде знову повторене запрошення до урядів інших країн, зокрема Британії, Бельгії, Голландії, Люксембургу та Італії, щоб і вони приступили до цього плану, що мав би бути переломовим в європейських відносинах не тільки під господарським, але й політичним оглядами. Передбачується деякі труднощі в можливість приступлення до цього плану Британії, що пропонує цілий ряд змін в спільній декларації, яка мала б стати базою для дальших практичних заходів.

АЛІАНТИ ДОЗВОЛЯЮТЬ НА ЗАКОРДОННІ ІНВЕСТИЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ

Бонн, 1. червня. — Західні аліанти погодилися вчора на перші заходи для скасування існуючої від часу закінчення війни мораторії та на дозвіл інвестицій закордонних капіталів в німецькій індустрії. Відповідно до американських домагань, щоби в цих справах поступати дуже обережно, першим кроком в цьому напрямку було б відкриття заборони закордонних інвестицій тільки в деяких промислових ділянках, головню у фільмовій індустрії, повітряних компаніях, автомобільній промисловості та у виробництві безалкогольних напівків.

ІТАЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОГО КОНТРОЛІ

Рим, 1. червня. — Провідники створеної недавно федерації проти-комуністичних професійних спілок стверджують, що тільки протягом останніх тижнів до них зголосилося понад 2,000 робітників, які досі належали до опанованої комуністами Генеральної Конфедерації Праці. Вони прилучуються до проти-комуністичного робітничого табору одинцем і зорганізовано. Вчора, в місцевості Таранто, ціла профспілка сільсько-господарських робітників, в кількості 400 осіб — виступила з комуністичного союзу та перейшла до проти-комуністичного робітничого табору. Навіть провідник спілки, Анелло де Кароліс, зрікся свого членства в комуністичній партії та прохав прийняти його до християнсько-демократичної партії.

ТОТАЛЬНЕ НЕВІДНОМСТВО В ПОЛЩІ

Варшава, 1. червня. В цілій Польщі почався страшний поліційний терор для переведення в життя „законоу дисципліни соціалістичної праці“ Поліція поголово арештує та потягає до судової відповідальності усіх, хто без дозволу змінює місце праці, спізнюється на працю або не виконує каторжних виробничих норм. З черги переслідуються та карастся тих, що фактив „порушення соціалістичної дисципліни“ не зголошують владі, або що з таких зголошень не роблять судового звинувачення. На практиці всі переслідують усіх.

ДАЛЬШІ ЗАГОСТРЕННЯ НА МАДЯРСЬКОМУ КОРДОНІ

Будапешт, 1. червня. — Мадярський уряд проголосив закон, на підставі якого забороняється подорожувати без окремого дозволу на віддалі менше ніж 15 кілометрів від мадярсько-югославського кордону. Дозволи видаватиме поліція на особисті прохання.

ЗНОВУ СОВЕТСЬКІ КОРАБЛІ НА ЗАХОДІ

Копенгаген, Данія, 1. червня. — Данські рибакі спостерегли та повідомили прибережну сторожу про принальність в Скагерра, пролив між Данією і Норвегією, три советські кораблі, що повільно пливають на захід. Інтересно, що шкортці в тих околицях мають початися маневри британської флотії.

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Ситі і закордоном:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (з англійською частинкою):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ЗМАГАННЯ ІДЕЙ“

Генерал Джордж С. Маршал, промовляючи з нагоди Пропам'ятного Дня на Арміянтонському Національній Цвинтарі, затримав важливе питання, як і чим посилили демократію поза Америкою. У Пропам'ятний День та ще поблизу гробів, у яких поховані героїські сини нації, відомої з миролюбності, годі було говорити про що інше, як про мир та ідеали тих, що в гробах. Говорив про це і генерал Маршал, представник, так сказати б, мілітарної сили Злучених Держав, себто той, до якої в світі привязують найбільшу вагу. Що Злучені Держави мають бути готові відперти кожного часу і найбільшого напасника на Америку, чи ті країни, які вона зобов'язана боронити, це самозрозуміле і про те не треба було говорити ген. Маршалові. Та хоч Злучені Держави повинні усе робити, щоб бути якнайкраще підготовленими до еventуальної війни, то, на думку ген. Маршала, вони не повинні надто уповати в мілітарну і матеріальну силу, а з такою самою енергією підготувати мир, бо інакше нова війна теж закінчиться „пустим тріумфом з перемогою“.

Як бачимо, проблема важлива, недогод якої дається світові особливо важко відчувати по другій світовій війні. Ген. Маршал дораджує, щоб Злучені Держави приходили народам не тільки з матеріальною допомогою, але теж і запалили душі тих народів великими принципами і так зробили за справу миру „динамічну силу“, а не тільки акцію за припинення ворожих дій. Генерал з той думки, що світ сьогодні потребує у першу чергу „духовного відродження“. Розчаровані народи потребують доконче „натхнення“, яке можуть їм дати „великі принципи“. Народи, підкреслює Маршал, не мусять одушевлятися американською формою правління та її принципами, але повинні добачувати ті ідеали-принципи, які покладені в основу цього правління і ними одушевлятися. Не все лихо повстало в світі через комунізм, а теж через нужду, гнет і визиски. Усе це демократія мусить добачувати і давати на це зарплату, розвизуючи практично ці проблеми краще ніж комунізм. „Тирания мусить неминуче податись взад перед величезною моральною силою евангелії свободи і самопошани людини“, казав ген. Маршал. Він свято переконаний, що в будь-якому змаганні ідей правда таки перемагає і тому готов навіть піти у грошовий свій заклад, що якісь переможе „американські принципи свободи і рівності перед правом та толеранції й справедливості для усіх людей“. Якщо Совети можуть поширяти через Об'єднані Держави свої брехні, то — каже Маршал — ніщо не перешкоджає поширяти через ці міжнародну установу правду про високі американські ідеали та принципи.

Ми навели ці думки б. секретаря стейту, бо теж і в них треба шукати відповіді на питання, якими шляхами ступає теперішня закордонна політика Злучених Держав. Як бачимо, вона думає тепер змагатись з Советами і комунізмом на ідейному полі й таким способом перетягати цілий світ на бік високіх американських принципів. На нашу думку ці принципи назагал відомі, зате невідоме, як Америка думає їх у світі здійснити. Про це треба б говорити, але якраз ці речі збуваються мовчанкою. Тому теж совєтська „ясна“ брехня така успішна. Ще одно: змагання ідей потрібне, проте воно справи миру не вирішить, ні совєтської тиранії не знищить.

Українські хлібороби на виставі в Канаді

У Канадійським Краснім Виставовім Парку над озером Онтаріо в Торонто відбувається третя Канадська Міжнародна Торговельна Вистава (від 29. травня до 9. червня), в якій беруть участь українські фермери зі своєю пшеницею й вівсом. Там є ті самі українські фермери, які дістали відзначення в першій виставі, яка відбулася влітку 1948 р. Тоді ще не були якслід налагоджені відносини між воєнними альянтами й Британською Спільною Народів, отже Канада заступила їм колишній материнський оередок і тому поодинокі країни цієї Спільки взяли визначну участь у виставі. Тепер уже беруть участь у виставі 35 країн. Вони виставляють перзнізи виробів й продукції, а між ними веде перед Англія, репрезентована понад 100 фірмами. Вони виставляють свої машини, машини прилади до праці, наукові іструменти і т. п.

Крім англійських виробів визначне місце займають бельгійські жемчуги, чеські шкляні корали, китайська порцеляна і різномодні вишивки, і галти інших націй.

Канадська вистава є тільки продовженням подібних давніх вистав улаштованих по цілому світі. Під цим оглядом Канада є спадкоємницею традиції. Вона стас на чолі країн, які мають на меті оживити міжнародну торгівлю. Організатори вистави пригадують, що Канада є до деякої міри оередком різних рас і національностей, які, знайшовши на новій землі захист, розвинули тут свою культуру і призначили до матеріального добування нової країни. Преса пригадує про скандинавських торговців, про французьких торговельних піонерів у Квебеку, і тепло згадує українських хліборобів, які приїхавши бездомними імігрантами перед п'ятьдесяти роками, поселилися на західних степах і перемінили колишні пустарі у золотисто-сріблястий збіжжєвий рай.

Ці колишні „галішени“, тепер свідомі канадійські українці, мають гарні культурні установи, високо розвинене релігійне життя, а в плеяді збіжжя випередили майже всі інші національності нової батьківщини. Вони займають шосте місце між іншими етнічними групами, яких загальне число доходить уже до 13 мільйонів голов. Канадські українці виставили тепер знову своє збіжжя, як це робили вони попередніми роками. Деякі з них дістали призначення передовиків у хліборобській культурі, про що свого часу багато писалося у канадійській пресі.

Вистава в Канадським Краснім Парку це свого роду торговельне вікно, у якому відбувається показ красивих і світових товарів для заохоти міжнародної продукції й торгівлі. Це знамените місце також для розславлення українських хліборобів.

Канадська вистава стала взірцем для подібної стейтської вистави, яка відбувається у серпні в Шікаго: Американський секретар торгівлі, Чарльс Софєр, промовляючи на міжнародній канадійській виставі

Іван Кедрин.

БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
(З нагоди роковин повстання)

14 травня 1648 року Богдан Зиновій гербу Габданк Хмельницький, гетьман Війська Запорізького, піднявши повстання проти Польщі знищив у степу над річкою Жовті Води військо Степана Потоцького — сина, при чому сам Потоцький погіб. Вкороті потім дігнав біля Корсуня головні польські сили під командуванням обох коронних гетьманів Польщі, Потоцького — батька і Каліновського, ці головні польські збройні сили розгромив і обох узяв у полон. Вислане проти нього на швидку руку зібране нове польське військо розбив над Пилявою. Це були найбільші збройні перемоги, що їх коли-небудь віднесла Україна, з можливими найбільшими наслідками. Але славетний вихід не вмів використати до побиття своїх воєнних осягів. Безборонна Польща стояла перед ним отвором: замість того вгледі її землі та в її столиці подиктувати Польщі її нові кордони й остаточно визволити український нарід, Богдан Хмельницький завернув в Україну. Ця його перша найбільша помилка страшенно пімстилась. Бо хоч наступного року, коли війна з Польщею знову спалахнула, знову відніс світу перемогу над армією Яна Казимира під Зборовом, проте вже мусів — через зраду союзницьких татар — підписати багато гіршу мирову Зборівську угоду. Вона продержалась коротко: поляки її не додержали, вибухла нова війна, у дводенній битві під Берестечком Хмельницький програв і був примушений підписати ще гіршу угоду під Білою Церквою. У третій війні з Польщею наступного року знову відніс світли перемоги під Батогом і над

Жванцем, але, завішавшись на татарському союзникові та остаточно розчарувавшись у можливості злагоди з Польщею, нав'язав із Московщиною, із котрою склав у 1654 році Переяславський договір. Ця умова, хоч за своїм текстом для України дуже корисна (вона признавала створення Хмельницьким державно-адміністративний устрій, 80,000 українського війська, повну автономію включно до власної закордонної політики, яка не могла звертатись лиш проти Московщини), проте — з уваги на контрагента — показалася у своїх наслідках трагічною: вона стала відбивною для московського імперіалістичного загарбництва, створюючи прецеденс для всіх пізніших подібних міжнародних „союзницьких“ умов, включно з союзницьким договором Беневі, для якого історія не була „вчителькою життя“ та який скермував Чехію слідами Хмельницького — в руки нинішнього кремлівського наступника тодішнього Олексія III.

Тому 2 роки українська еміграція в Європі тут і там відс'яткувала в мізерних емігрантських умовах 300-річчя засновані Української Козацької Держави. 302 роки тому у місяці травні засяяла зоря великого гетьмана, що його слава промелась по всій Європі та якого тінь впала аж по Рен. Бо саме 1648 рік завершив в Європі Вестфальський договір 30-літню війну: Німеччина була така винишена, що за словами тодішнього літописця „Вовки вили на місцях, де раніш пишались міста“, Швеція була ослаблена Пирговими перемогами славетного Густава Адольфа, серед котрих сам він утратив

жизня, а тільки у Франції міцно сидів на престолі Людовик XIV, доводячи до шпильки монархічний абсолютизм, сформульований його власним історичним висловом „держави — це я“. Хмельницький мав змогу поділитись Європою із Людвигом XIV. Він не зробив цього тому, бо сам не був свідомий своєї сили і своєї цілі. Він пізнав її шойно після тріумфального в'їзду до Києва осінню 1648 року, і шойно тоді заявив: „Я визнаю весь народ український із ляцької неволі“. До того часу він усе ще не ставив України нарівні з Польщею і себе нарівні з її королем. Він усе ще думав тільки автономістичними категоріями, думав про якнайвищий контингент реєстрового козацького війська, потім про зрівняння прав православного єпископату із римокатолицьким єпископатом — а не про накреслювання нової мапи Європи. І це хитання поміж Польщею та Московщиною стало трагедією його й України.

Шевченко назвав його за те „героїчним сном“ і бідкав, що краще було Україні його „у колісці задати, під серцем приспати“. Проте Богдан Хмельницький був і по нинішній день є найбільшою державницькою постаттю в історії України. Він належить у сій всесвітній історії до найбільших полководців, однак, не організаторів війська (вмів із „черні“ творити миттю здисципліовану армію), як стратегів. Водночас мав той хист, що його мали тільки одиниці, що учили полководницький хист із адміністративно-організаторським. Таким чином він став дійсним творцем Козацької Держави, а залишки її Хмельницьким уведенням адміністративного поділу, існують по нинішній день (аж 1781 р. уведено в Гетьманщині губерніальну управу, об'єднуючи гетьманські „полюки“ — округи в більш адміністративні одиниці, губернії, тепер області).

Він був теж єдиним володарем в Україні, що його боготворили однаково шляхта, як „поспільство“, селянські низи. Цим він перевищував Мазепу, що його не любили низи. На превеликий жаль, український загаль знає про свого великого гетьмана все ще дуже мало. Знає його з образу Івасюка „В'їзд Хмельницького до Києва“, з пам'ятника на Софійському майдані у Києві, на котрому все ще красується напис: „Волм під московською царя православна“ та з ліричного підходу Шевченка. Не дивися: широкий загаль у цілому світі знає про історичні події та їх героїв не з науки історії, що нею займаються лиш одиниці, а з творів літератури й мистецтва, які переводять місію популяризації.

Ця тривала секунду, дві, п'ять, десять... Нарешті перемагав таки розум, і упокорене серце замовило, корчалося в конвульсіях болях... — Отже, на чому я зупинялася? — питала опалим, байдужим голосом. — Ви зупинились на... — підказували учні. І лекція йшла далі... (Дальше буде).

Молодше від нас покоління не знає польської літератури. Але що дала їй рідна література? Кашенко і Чайковський підняли вище рівня пересічних оповідань для молоді, без епічного розмаху й такого оповідацького таланту, щоб читачеві дух заірала. Юрій Косач написав не-то повість, не-то хроніку з одного періоду Хмельниччини, для масового поширення неперіжого. Тільки совєтський „орденоносець“ Корнійчук використав чудову тематику Хмельницького для драми, зробивши із неї, очевидно, політичну агітку. Історична епоха Хмельницького все ще є скарбом, що його майже не заторкнули українські письменники. І наймогутніша постать в історії України та одна з найцікавіших у всесвітній історії все ще нам невідома в усіх її величчях.

Ніхт, вороги воєнного чужого інтелекту, розстріляли Ольгерда Гурку.

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА“
(Уривок з автобіографічних матеріалів).

10) Я, звичайно, зрозуміла: по-мимому постанови, я не належала до „наших, совєтських“, себто, певних людей і тому могла виконувати тільки гіршу роботу. Не бажачи виїжджати з міста, я звернулася до Мійського Відділу Народної Освіти з проханням про звичайну учительську посаду, але і там мені відмовлено. Довелось їхати до столиці в Київ безпосередньо до Народного Комісаріату Освіти. Там я дістала призначення на посаду учительки мови і літератури в глухе містечко Б. в іншій області.

Майор призначення в кишені і договорившись з директором школи в Б., я однак, відтягла від'їзд до останнього моменту. Невимовно тяжко було зірвати ту останню ниточку зв'язку, котра лучила мого бідного мужа з волею. Тяжко було подумати, що він в очікуванні день вже не дістане навіть пакунка з близькою, котрий в умовах страшних тюремних буднів був цілю радісною подією. Але наближався початок нового шкільного року, і я мусіла їхати, бо спізнання на кілька днів могло мене позбавити права на посаду.

Приношу до в'язниці останній пакунок. В ньому, окрім звичайної білизни, — тепле убрання, зимовий плащ, теплий планик і черевки: холодний Сибір вимагав насамперед теплої одягу.

На бльочкові, котрий видавався спеціально для перепишу передаваних речей, всупереч виразному застереженню. „Всякі дописи суворо заборонені!“, пишу два слова: „Виджаю. Ольга“.

По кількох годинах, коли принесли білизну, вартувий гукає: „Мак!“

Пробиваюся на оклик кризь юрбу до віконця.

— Це що таке? — бризкаючи сливною, кричить вартувий і тикає пальцем в дописку.

— Я хотіла повідомити, що виїжджаю...

— Ах, ти „хотіла повідомити“!... — перекирвав мене вартувий. — А хто дозволив „повідомити“? Га? Хто дозволив? Тепер маеш, маеш! — шпурляє мені просто в лице шойно переданими речами. — От тобі твоє повідомлення!... Прийдеш тепер через десять днів! Марш!

Я збираю речі, виходжу з назову і в розпучі на хвилину зупиняюся.

— Не прийняли!... Станьної передачі, останньої звіт-

ки з волі від рідних — не прийняли!... Як же він буде без теплих речей?!

Складаю одягу у вузол і облягаю її пекучими слозами. До другої передачі я вже не могла сидіти в Х.

Мене обступають співчутливі жінки, котрі бачили всю сцену, потішають мене і дають пораду — звернутися до бувших сестер-монахинь з розгромленого б'яшє викими монастиря.

В той самий день розшукую сестер і договориюся з ними, що вони за невелику винагороду будуть прати і передавати до в'язниці білизну і сповіщатимуть мене листами, чи мій чоловік і далі знаходиться у в'язниці.

Через два дні я з родиною виїхала до Б.

На новому місці наступили для мене невимовно тяжкі дні напруженого чекання: одержавши листа, я з полєкшою зитала і чекала на іншого.

Свідомість моя була постійно роздвоєна: Одна її частина мусіла бути сконцентрована

на безпосередньо виконуваних обов'язках, а друга була там, в далекому місті, за мурами і ґратами в'язниці... І часто, тільки на хвилину страшив панування над собою, моментально забувала, де я і що маю робити. Не чула звертання до мене запитань, не розуміла жадного рядка з прочитаного тексту, не пам'ятала слова, на котрому зупинилася в своєму викладі.

Часом в середині лекції мене раптом опанувала моторшня думка, що може саме в цей момент, коли я розповідаю учням про „неоцінімі вартості“ якогось бездарного комуністичного поета, мого мужа, вже нежитого від побоїв, або мертвого, тягнуть десь сходами пивниці, як того нещасного в той пам'ятний вечір в НКВД...

Тоді щезали всі думки, вся сила волі, і мені хотілося закричати несамолюбним голосом, похитнути все і бити на повні!!

Починалася страшна боротьба між розсудком і сер-

цем. Я відчувала, як на чолі і на скронях в мене виступала холодна роса, а учні широко розкривали очі і презирливо.

Це тривало секунду, дві, п'ять, десять... Нарешті перемагав таки розум, і упокорене серце замовило, корчалося в конвульсіях болях... — Отже, на чому я зупинялася? — питала опалим, байдужим голосом. — Ви зупинились на... — підказували учні. І лекція йшла далі... (Дальше буде).

Вол. Дорошенко

ІВАН ФРАНКО ВОРОГ КОМУНІЗМУ

3. Соціалдемократія і націоналізм. Мені здається, що до національна справа, „І коли, наприклад, у Каутського читаємо, що соціал-демократи невеликоруські в Росії повинні, виступити з усією силою за спільні пролетарські вимоги, а енергійну оборону окремих національних вимог, коли вони не містяться в загальних, залишити до того моменту, коли справа розв'язється в центрі Росії від того, яке це буде розв'язання, залежить також і конкретна форма національних вимог“, то треба сказати, що кінець цього речення зовсім абсурдний, бо форма національних вимог не може диктуватися ніяким випадковим центральним рішенням, а тільки самою суттю національного життя, а перша частина цього речення неясна і також централістично забарвлена, хібно-кладучи вагу на те, що рішення соціального чи політичного значення в Росії мусить упадати в центрі і що для того центру соціалісти країн заздалегідь мусять урізувати свої програми власне на національні муніципалітети. В устах Каутського, централіста, ці слова не дивують нас нітрохи, але чому ж редакція автономічного — федералістичного органу не сказала про них свою думку?

4. Соціалізм і націоналізм. Чав він із такою чисто-проороцкою прозорливістю.

Цю статтю я оголосив був у 1941, чи в 1942-ому в „Краківських Вістях“, бажаючи не тільки показати, як насправді ставився Франко до комуністичних ідей, що їх так безоглядно-жорстоко проводять у життя російські більшовики, але й його антифашистичними висловами вдарили й по німецьких „визвольниках“, що обіцяючи нам визволення від комуністичної тирanii, запроваджували таку самісіньку свою. Це й зрозуміло, бо щодо своєї ідеології й практики нації були рідними братами більшовиків. Але німецький цензор так добавив небезпечність для нацистів Франкових аргументів проти „народної держави“ комуністів і все те, що було в однаковій мірі й по гітлеризму, безмілосердно повикреслював.

Це й дає мені право подати нашим читачам Франкові вислови в їх справжньому, не спотвореному німецьким цензором, звучанні. Це потрібно не тільки на те, щоб очистити Франкове ім'я від недоречних тверджень, що він ніби-то був прихильником комуністичних ідей і ширив їх на галицько-українському ґрунті. Франкові аргументи добра зброя в теперішній нашій боротьбі з комунізмом, що намагається накинути цю світові свою тиранію. Але рівночасно це зброя і взагалі проти тоталізму всесвітньої маети, отже й нашого родинового, який ідеї, запозичені з чужого джерела, хотів би здійснити на українській землі.

Правда, тепер ці „лидарі абсурду“ натягають демократичну тогу та раз-у-раз покликаються на голос народу, на його волю (скільки то диктатур у минулому не покликуються на ту нещасну волю!), а їх ідеологія покликуються в обороні своїх людозненайливих поглядів не лиш на святого Іоана Золотоустого, але навіть на Євангеліє. Супроти того не шкодить повторити раз на раз слова Франка, спрямовані проти людців, що проповідують партійної виключності й братовбивчої боротьби вносять в рідну хату роздор. І то саме в той час, коли наша нація потребує якнайбільшої єдності для боротьби з страшним ворогом, що намагається її знищити. Горбатого й могила не виправить, каже народна приповідка, але може Фран-

Володимир Петрівський

Питання патріотичного й християнського обов'язку

Питання порушене на сторінках „Свободи“ про матеріальне забезпечення старших ніком науковців (бодай хоч старших) є питанням першорядної ваги.

Українському народові з давніх часів властиве почуття милосердя, гостинності й пошани до старших. Стародавні літописи розповідають нам про ту увагу, яку звертали наші предки на допомогу потребуючим. Також за часів Козаччини існувала мережа шпиталів, притулків для хворих, немінних, старших людей.

Невже ми забули цю дорогоцінну рису нашого характеру. Невже наші серця загрузли, що ми можемо з повною байдужістю ставитися до справи допомоги потребуючим. Ні, сто разів ні...

Масмо достатньо яскравих прикладів, які показують, що ми українці лишилися такими ж, якими були українці протягом століть.

Та величезна допомога, яку подали заокеанські українці своїм країнам, що опинилися в скитальщині, є одним з яскравих прикладів тому. Тим дивніше, що питання допомоги й забезпечення науковців, найважливішого елементу нашої нації не приділявали належної уваги. Автор є сам науковець і як то кажу на своїй шкурі відчув це. З гіркотою згадую, як доводилось працювати взимку в гірській зимній річці до того ж хворим на грипу, аби заробити на пшавку хліба для родини.

А в подібних (а то й важчих умовах) перебував ще чимало науковців, які залишилися в Європі.

Які почуття опановують цих дійсно висококваліфікованих інтелектуалів, які посвятивши своє життя науковій праці на користь свого народу, змушені тепер жити на голодних приділах ІРО, невідомі свого завтрашнього дня?

Хочеться вірити, що не наш загальний винний у тому. За це мусіли дбати (і зараз потурбуватися) ті особи, яким загаль довірив піклування про ків аргументи промовлять бодай до когось із тих, кого ці горбаті силкуються збаламутити.

Володимир Дорошенко.

Що писала „Свобода“ тому 40 років?

26 травня 1910 р.

РОСТУТЬ НАШІ МОГИЛИ

3 нагода смерті Бориса Грінченка, який помер 6 травня 1910 р. написала „Свобода“ довгий некролог, в якому між ін. сказано: „І ростуть наші могили. Чорна українська земля аквінас одного труженника за однієї хвилини у своїх відрі задрі тих, що клали свою душу для рідної. І ледька протомоніли жалібні дзвони по смерті „батька українського театру, коли відчинилася ошатна сирна могила, аби прийняти найкращого сина України, Бориса Грінченка, поета, повістара, драматурга, ученого, етнографа, невтомного народоводця національного відродження російської України“.

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ В ДЖЕРЗІ СІТІ

У понеділок 30 травня (на „Декорейшен Дей“) обходять українці міста Джерзі Сіті велике церковно-народне свято, яке має ширше значення ніж чисто місцеве. В той день відбудеться посвячення прапора одного з найбільших товариств, а саме „Руського Молодечого Клубу Поступового“. З огляду на це, воно повинно мати ширший відгомін в першу чергу серед сусідів... Після посвячення це товариство улаштує бал для цілої околиці. — Стефан Миланович, предс., А. Онисик, секр., М. Кухта, кас.

2 червня 1910 р.

УГОЛНИКИ КАМНІ

„Коли тільки з яким більше свідомим українцем почати розмову, на тему: нашої народної майбутності тут у Америці, негайно можна почути відповідь: Нехай сьогодні прийняти нашу імміграцію, то за яких 20 років не стане з нас і сліду. Наша національність животіє тут тільки завдяки безупинним свійким припливам. Відотніть їх—вона згине. Це тому, що вже наше перше, тут народжене покоління є для народної справи безповоротною стратою“ — так пише в статті на першій сторінці газети. Описавши займається заходами рятуку перед винирожденням і приходять до висновку, що наперед треба рідної школи. Однак тому, що школа приходить тоді коли вже діточа душа перейшла вишкіл в прилюдній американській школі, то на це мусить найтис ішла рада, а саме закладання українських діточих садів, — „кіндергарден“. Це була б свого роду захоронка на крайній лад.

В СПРАВІ НАШОЇ ІНТЕЛІГЕНТНОЇ МОЛОДІ

Д-р Володимир Сіменюк, лікар у Шкаго, заставляє над долею інтелігентної молоді, яка щораз в більшому числі приїждить з краю до Злучених Держав. Він приходить до висновку, що для такої молоді, що не привикла до фізичної праці, важко в Америці знайти відповідне заняття. „Саме в теперішньому часі в північній Америці витворився новий фак, який дуже добре надається для такої молоді. Фактом тим є шостство при автомобілях“ — пригадує автор і радить молоді приготуватися до такої праці на курсах, які влаштовуються час від часу.

УВАГА! ЧЕСТЕР, ПА., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ УСПЕННЯ ПРЄСВ. БОГОРОДИЦІ В ЧЕСТЕР, ПА.
— запрошує всіх на: —

ПЕРШИЙ ВЕСНЯНИЙ ПІКНІК
— який відбудеться: —
В НЕДІЛЮ, 4. ЧЕРВНЯ 1950 Р.
на SAVOY'S PICNIC GROVE, Feltonville, Pa., Route 322
Добір окремих автобусних ліній перший від 1:30 до 2:00 — Святий буфет під захистом церк. Сестринств. Віно, лікерів і різні несподіванки та гри для молоді. Від години 2-3 вечора пригортає першорядна Українська Орхестра.
ВСТУП - - - 50 центів.
До ласкавої участі запрошуємо наші сусідні громади: Вільмінгтон, Дел., та Ковінгтон, Па. — Заохаймо і поширюймо наші старі добросусідські зв'язки, бо в єдності наша сила! —
Параф. Комітет.

УВАГА! — ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.!
ТОВАРИСТВО СЧ. ВІДПІВ 170
Українського Народного Союзу
— влаштовує: —

Великий ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 4. ЧЕРВНЯ 1950 Р.
TEERAN GROVE — LIVINGSTON, N. J.
Парк отворений від 10. год. раніо. — ВСТУП 75 цент.
Дороговказ: Авто—Іхати дорогою ч. 10 до Livingston Ave. наліво скрутити — 4 блоки на Livingston Ave., до Cedar Ave. Знов наліво і дивитися за написами.
Автобуси відїжджають з церкви в 1. і 2. пополудні. Від Народного Дому в 1:30 пополудні.

РІЧНИЙ ПІКНІК
— влаштовують: —
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВЕТЕРАНИ
І УКРАЇНСЬКИЙ ВІДПІВ Ч. 61
В НЕДІЛЮ, 4. ЧЕРВНЯ 1950 Р.
в PARK WERNER GROVE, Belmont Avenue North Haledon, N. J.
Пригортає NICK DACKOW and HIS ORCHESTRA
Початок 12 год. попол. — Вступ 65 ц., з податком.
Автобус ч. 42 стає коло дверей.

НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ПАРОХІЯ
В НЮАРКУ, Н. ДЖ.
— влаштовує: —
ПЕРШИЙ ВЕСНЯНИЙ ПІКНІК
У ВЛАСНОМУ ПАРКУ: 675 So. 19th St., Newark, N. J.
В НЕДІЛЮ, 4. ЧЕРВНЯ 1950 Р.
в 1-й год. пополудні.
Першорядна Орхестра Й. СІГУРА!
Добірний буфет! Багато несподіванок!
Проситися усе Українське Громадянство Нюарку й Околиці взяти участь!
Парк відчинений для публіки вже в 10. год. раніо.

УВАГА! АМСТЕРДАМ, Н. Н., І ОКОЛИЦІ!
В СУБОТУ, 3. ЧЕРВНЯ 1950 Р.
СОЮЗ УКРАЇНОК В АМСТЕРДАМ, Н. Н.
— влаштовує: —
ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ
В САЛІ RAINBOW CLUB, Milton Avenue
Початок 6. год. вечером.
ДОБІРНИЙ БУФЕТ. — УКРАЇНСКА МУЗИКА

Т-во Сприяння Українській Національній Раді в Трентоні, Н. Дж.
сповіщає що
В НЕДІЛЮ, 4. ЧЕРВНЯ
(Sunday, June 4, 1950)
о 8. год. вечора
в приміщенні Прав. Церковної залі (824 Adelphi St.)
відбудеться
СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ
вшанування Світлої пам'яті Голови Директорії і Головного Отамана Військ УНР
СИМОНА ПЕТЛЮРИ
Вхід вільний.

УВАГА! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦІ!
Чоловічий Хор „БАНДУРА“ під упр. п. Н. Марцінюка
— устроює: —
ДРУГИЙ величавий КОНЦЕРТ
В НЕДІЛЮ, 4. ЧЕРВНЯ 1950 Р.
в салі Української Православної Громади 74 Harris Ave.
Початок ТОЧНО о годині 8-їй пополудні.
Головними солістами на КОНЦЕРТІ будуть п-на Люба Корольович і Антій Пашак з Бостон Масс. акомпаніювати буде весь о. Е. КОРОЛІВІЧ.
Група танцюристів виступить під проводом п. Томи Чагарина. — В програму входять пісні релігійні, класичні і народні.
Чоловічий Хор „БАНДУРА“ запрошує всіх Українців на Концерт.
Чол. Хор „БАНДУРА“

ВИСИЛАЕМО
до кожної місцевості усіх стентів U.S.A.
Імпортовані Шинки
(Готові до їдження—без товщу, костей і шкіри.)
Разом зі замовленням прошу прислати \$5. чеком або Money Order решта C. O. D.

П. Стасюк
124
Перша Евея Нью-Йорк, 3.
(між вулицями 7.оо а 8.оо)
Існування фірми понад 28-літ говорить само за себе.

Ціна разом з пересилкою виключно
(Ціни важні до 31. мая 1950)
ШИНКИ 3 ПОЛЬЩІ - \$1.09 LB.
(КРАКУС І АТАЛАНТА)
ШИНКИ 3 ГОЛЯНДІЇ - 98 ц. LB.
ШИНКИ 3 ДАНІЇ - 97 ц. LB.
Шинки ті щодо смаку мають світову репутацію.
P. STASIUK, 124 First Ave., New York 3, N.Y.

П. Полікарпенко

„За нашу і вашу свободу”

Дня 14. травня ц. р. в Менгеттен Сентрал відбулося російське зібрання, яке носило, ніби, оцей високий девіз — „За нашу і вашу свободу!”

На зібранні прийняли участь еміграційні представники від Польщі, Чехо-Словаччини, Югославії, Угорщини і від інших східно-європейських країн. Організатором і керівником цього зібрання був А. Керенський.

Я не хочу говорити про те, яку основну ціль ставило перед собою таке зібрання, а хочу лише в декількох словах проаналізувати виступи деяких представників, виступи так званих „карпато-росів” і „малоросів”, із чого буде видно, яке основне завдання було покладено в основу цього зібрання.

Виступаючи говорили дуже багато. Вони говорили про більшовизм, як диктатуру, про Сталіна, як диктатора; говорили про поневолення народів більшовизмом, про тяжкі переживання цих народів, про їх мрії і боротьбу за свободу, за незалежність.

Аж ось після ряду промов на сцену піднімається Мих. Карпатський — студент-карпаторус (як його повеличав А. Керенський).

Він говорить від імені, ніби, цілого народу, говорить, ніби, впевнено і твердо.

І якщо попередні промовці говорили про боротьбу за визволення їх народів з-під більшовизму і про державну незалежність, то Мих. Карпатський не міг осмілитися цього сказати. Навпаки, не про визволення, а про поневолення йшла мова в нього.

„Географічні і історичні сварики народів — говорив М. Карпатський, — треба забути. Ми мусимо якнайтісніше зв'язатися з великим російським народом для боротьби проти

більшовизму і для дальшої тісної спілки. Ми, карпатці, рахуємо себе росіянами”.

Так міг дійсно сказати, лише господар Карпатський. Хотілось би тільки його запитати:

— Хто це „ми”? — Карпатський?

Якщо це йшла мова (а це так) про народ, то треба відмітити, що такий „представник” не знає, що український народ вже довгий час знаходиться в такому „з'єднанні” з російським народом і за весь час ось такого „з'єднання” український народ бореться проти цього „з'єднання”.

Хіба нам не відомі часи російського самодержав'я? Або хіба нам не відомі теперішні часи більшовизму?

І якщо г. Карпатський говорить „за нашу і вашу свободу” і розуміє її, як свободу російського народу, то ми, українці Карпатщини і Наддніпрянщини, Галичини і Волині — ми, українці, як народ — розуміємо свою свободу інакше.

Ми цілком розуміємо, що російський народ (його низ) багато загубили по приходу більшовизму до влади. І зрозумілі ті стремління цього народу боротися проти більшовизму. І, звичайно — зрозуміло, що боротьба проти більшовизму потребує сильного блоку цілих народів, які знаходяться під його чоботом. Але (хай зрозуміє це і господар Карпатський) ця боротьба не мусить проходити під гаслом — „за російську федерацію народів”. Адже український народ переживає вже не одну федерацію (з'єднання) з Росією. Хіба царське самодержав'я це не була федерація для України? А Союз Советських Республік — це не федерація?

Про яку ж тоді федерацію говорять г. Карпатський? Про федерацію А. Керенського? Між іншим, не один М. Карпатський такий. Ще є (мабути, не багато) подібних йому, які так легко пхають свій нос із одного ярма в друге — в те саме, лише при іншому забарвленні.

На цьому ж російському зібранні одержав слово від А.

Керенського і журналіст з Наддніпрянщини Ігор Керша. Теж Українець! Різніється він від господаря Карпатського на цьому зібранні лише тим, що не посоромився говорити в українській мові. (Г. Карпатський говорив „па-русскі”).

Чудово говорив пан Керша. Тут і боротьба проти комунізму, тут і нещастя українського народу і терор і боротьба... — боротьба до останньої каплі крові.

І здавалося, що цей наддніпрянець хоч трошки скаже щось від поневоленого українського народу. Але коли його слова розлетілись в залі зібрання, то, мені здається, що кожному українцеві стало гидко від цих слів.

Він говорив про спілку українського народу з російським у визвольній боротьбі проти більшовизму. Так! Розумімо! Віримо, що якщо йде мова про визвольну боротьбу цілих народів (майже половину Європи) з-під більшовицької диктатури, то цілком ясно, що „сам в полі не воїн” і мусимо цю диктатуру валити спільними силами.

Але коли п. Керша сказав, що після повалення більшовизму український народ мусить за одним столом з російським народом вирішувати свої державні справи, то...

Я не знаю, чи можна спокійно слухати такого українця, який, між іншим, хоче говорити від цілого народу тут на еміграції.

Не було б дивним, як би п. Керша сказав хоч поганого, але чогось нового.

Мені здається, що ще ніколи в історії України не було такої „щасливої хвилини” для п. Керша, як ми її маємо тепер.

Хіба сьогодні Україна не за одним столом з Росією в Кремлі вирішує свої державні справи? Хіба Мельніков і Хрущов сидять не за одним столом в Кремлі?

І прямо не розумію, чого тоді хочуть ось такі панове, як Керша?

Мало цього. Пан Керша прийшов до дивного висновку в кінці своєї промови. Він, між іншим, сказав слідує:

„Хто не мав спілки з Росією, той програв”.

Смішно, пане Керша. Подивіться на післявоєнні роки раніше, ніж говорити нісенітницю.

Адже в час другої світової війни Польща, Румунія, Болгарія, Угорщина, Чехо-Словаччина і ніші країни мали найтісніший зв'язок з Росією. Хоча подивіться на ці країни сьогодні. Називається вони — „виграли” тому, що мали дуже тісні зв'язки з Росією?

Ясна річ, що боротьба проти більшовизму мусить бути боротьбою всіх народів, поневолених цією системою.

Знаємо, що російський народ теж ненавидить сталінську диктатуру і буде боротися за своє визволення.

Знаємо і більш усього розуміємо, що український народ і інші поневолені народи будуть нести на своїх плечах подвійну боротьбу: боротьбу проти більшовизму, як загальної зли і проти зла державного

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Віче Українського Конгресового Комітету

З ініціативи Українського Конгресового Комітету та заходами Ліги Українських Організацій Шікаго й тамошнього відділу УКК-ту відбулося дня 14. травня 1950 р. велике в великій залі школи Шопена. Була це неділя. На той день припадало Свято Матері. При всіх парохіях, як католицьких так і православних, відбувались різні підприємства з нагоди того свята. Вони починають пополюди і тривали до вечора. У святах брали участь українські діти й батьки, зокрема ж матері. Крім того гостив тоді в Шікаго президент Труман, якого там гучно вітали. Накінці виступала тоді в Шікаго гамбурзька німецька футбольна дружина. Всі ті підприємства могли відтягнути багато українців від участі в вічу. Не зважаючи на те, віче відбулось, хоч саля не була виповнена щирість. Переважали на ньому нові імigrанти.

Точно в год. 3-й пополудні відкрив віче голова Ліги Українських Організацій Шікаго п. Дуканський Іван, який представив учасникам делегата Українського Конгресового Комітету п. В. Мудрого із Нью Йорку та віддав йому слово для виголошення доповіді.

Шановний бесідник виголосив понадогодинний реферат на тему теперішнього положення українського народу та про працю й завдання Українського Конгресового Комітету в Америці. По ньому промовляв п. Іващук Василь від Українського Переселенчого Осередку в Шікаго у справі переселення та вислання ашурів для сирітальців в Європі. — Зчерга прийшов до слова п. Шікула Тарас, голова відділу УКК-ту на Шікаго, що закликав присутніх до складання національного датку на Український Народний Фонд. По його промові приступлено до збірки датків на квіти УКК-ту. Збирало п'ять збірників, які виставляли відразу посвідки на впаденні датки. У часі збірки промовляли др. Смур Іван, заохочуючи до складок та адв. Смур Роман. Їх виступи, навіяні патріотичним запалом, мали помітний

поневолення. Українці будуть боротися за свою державну незалежність.

Ми вже досить натерпілись федерації російського імперіалізму, більшовизму і ми проти всякої іншої федерації А. Керенського і компанії.

„Лучше плохой диктатор, чем резать живое тело России” — сказав А. Керенський в свій час.

Але для нас українців: — „Краще свобода і державна незалежність, ніж стояти на колінах”.

Ми проти федерації, — ми за державну незалежність.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Ресорту фінансів В. О. УНРади

Поштовий Відділ Фінансового Ресорту Виконного Органу УНРади видає нову серію поштових марок, т. зв. серію „Червоного Хреста”. Ту серію видано, згідно з прийнятим у багатьох європейських державах звичаєм, з тим, що певна, наперед устійнена частина прибутку з розпродажу тих марок призначена на добродійну ціль; таким чином ця серія поштових марок УНРади має допомогти жертвам визвольних змагань українського народу, українським інвалідам та їх родинам.

Акція поширювання і розпродажу тих марок починається на Зелені Свята, а триватиме до кінця серпня ц. р. Протягом тих трьох місяців серія має розійтися. З прибутків 50 відсотків призначено на підмогу українським інвалідам. В той час не повинно бути ні одного листа, ні одної листівки, висланих українськими громадянами, на яких не було би наліплено поштової марки серії „Червоного Хреста”. Таким способом будемо пригадувати не лише самим собі, а також і нашим дітям і чужинцям, кому світові про ті великі жертви, що їх поніс український народ в боротьбі за свободу та за власну державну незалежність. Саме в цей тримісячний період припадають роковини важливих воєнних подій з часів наших визвольних змагань: у червні другий похід Української Галицької Армії на

Львів, відомий під назвою — Чортківської Офензиви, в липні — героїчно-трагічна битва 1-ої Української Дивізії під Бродами, а в серпні — блискавичний похід об'єднаних українських армій на Київ, що закінчився визволенням Києва з-під ворожої окупації 31. серпня 1919 р. Нехай, отже, дрібна поштова марка з серії „Червоного Хреста” пригадує нам усім ті світлі події з часів наших визвольних змагань і нагадує про те, що цю боротьбу ми ще повинні довести до перемоги.

Закуповуючи серію „Червоного Хреста” поштових марок УНРади, українські громадяни не лише підтримують політичну діяльність Української Національної Ради, але водночас і дають допомогу тим, хто приніс у жертву свою кров за кращу долю українського народу.

На чужині, в травні 1950 р.
Ресорт Фінансів
Вик. Орг. УНРади
Ресорт Військ. Справ
Вик. Орг. УНРади

ЗБОРНІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЬО ЙОРК, Н. Й. — Отрим повідомлення членів Відділу 204, що надзвичайні збори відбулись в п'ятницю, 2-го червня о годині 8. вечером, в галі Укр. Правос. Громади 334 1st St. 14. вулиці. Повідомляємо, що на зборі урядове пікіні, 4. червня, тому треба вибрати комітет до пікіні. Як ризик є інші важкі справи до погодження, тому присутність членів кончена. П. Марко, предс.; А. Марко, кас.; В. Гасій, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

В понеділок, дня 15. травня 1950 р. померла з великим сном у Вест Пулман, ІЛЛ., члениця Родства Пресв. Богородиці відділ 216 УНСОУ.

ОЛЕНА ШПОРЮК.
Покійна походила з села Кривого повіт Радехів Західна Україна. Прожила 62. роки. До УНСОУ вступила в листопаді 1924 р. Пожила у шлюбі одну єдину Стефану, п'ять унів, одну сестру Параскеву Костик і одного брата в Канаді.

Брала живу участь в громадських народних життя і шире жертвувала на народні цілі. Дня 18. травня Сестричтво Род. Пресв. Богородиці у Вест Пулман, ІЛЛ. і Сестричтво Апостольства Молитв відправили покійну Олену Шпорюк на місце вічного спокою в Католицькій Церкві Св. Михайла.

В. І. П.
Катерина Шпердяк, кас.

Дня 30-го травня помер по довгій недугі член відділу 204 УН Союзу, в Нью Йорку.

МИКОЛА ЛЯЛКА,
проживав 60 років. Покійний походив з Рогатина, Галичина. Пожила в шлюбі жінку Анію і доньку Ольгу. Похорон відбувся в суботу, 3-го червня, в год. 10. рано, з похоронного заведення Петра Ярема, 129 1st St. 7. вулиці, до укр. кат. церкви Св. Юра на 7. вулиці.

Хай земля буде йому пером.
В. Гасій, секр. від. 204 УНС.

ШИФКАРТИ
ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ

ГРОШІ посилаємо до всіх країн і виплачуємо на останній пошті.
АФДЕВІТІ, петитії та інші потрібні документи на спровадження кривих і знайомих до Америки зі скляними та інших країн.
ПРОДАЄМО дома та всякого роду бізнесу.
У всіх справах звертайтеся до звісного
НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО.

S. KOWBASNIUK

277 EAST 10th ST., Near Ave. A, NEW YORK 3, N. Y.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697

Острі й довготривалі недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздута жила лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для подружжя дозволи. — Офісні години: Шість від 10 рано до 1 вечір. В неділі від 11 рано до 1 пополудні.

MIAMI, FLORIDA

МАСМО КІМНАТИ ДО ВІНАНЬ.
Місячно або тижнево.
Пашіть або їдьте просто до:
Mr. & Mrs. M. SZPAK
257 N. E. 17th TERRACE
MIAMI 32, FLORIDA.
Phone 82-2692.

КУПИТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Lytwn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
Our Services Are Available Anywhere
in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
ESsex 5-3555

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по \$150
ціні так низькій як
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

3. БЕРЕЗОВСКИ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
УПРАВІТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746

Дні мої в модерній колониальній стилі каміні.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці матеріального стану.
ІВАН БРОЩАК, нотар.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

ПОШУКУВАННЯ

Пошукує ТОВПАША ЯРОСЛАВА, який перебував останню на Фраймані — Мюнхен та приїхав в травні 1949 р. до ЗДА. Хто знає би про місце перебування згаданого, прошу писати: Ярошенко Євген 1031 N. Richmond Ave., Chicago 22, Ill.

Друзі: Богдан Мисько і Любомир Курілко відгукніться.
МИХАЙЛО МИГАЛЬ
3342 W. Crystal Street
Chicago 51, Ill

УКРАЇНСЬКІ
ФОНОГРАФІЧНІ
РЕКОРДИ

Заходіть або пишіть по українські і другі рекорди. Висилася рекорди по цілому світі. Пишіть по каталог.
FOREIGN RECORD EXCHANGE
2219 W. Chicago Avenue
Dept. "U"
CHICAGO 22, ILL. U.S.A.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ

7 Фамілійний Дім в Astoria, L.I.
Мурований, на розі при головній вулиці. Рент приносить \$407.00, а з бари \$500.00 тижнево. Досвідчений салоніст може підготувати. Готівки треба \$17,000. Ближчі інформації Call daily after 5 p.m. to 9 p.m. Sat. all day and Sun. to 12 noon.

AT 9-6650

Позамісцеві пишіть:
Wm. PASTUCH
106 East 96th Street
New York 28, N. Y.

For the Finest in
Ukrainian American Dance Music
HIRE
RUSS BINERT & Radio Recording Orchestra

Recorded on Sonart and Deluxe Records
452 SO., 13th ST., NEWARK 3, N. J. Phone: Bigelow 8-7855

SPECIAL FORTHCOMING AFFAIRS TO WATCH FOR IN 1950:
JUNE 2. Dance — Polish Home on 16th Ave., & Speedway
Irvington, N. J. 9:00 p.m.
JUNE 25. Ukrainian Picnic at Montgomery Hall, 123 Montgomery Ave., in Irvington, N. J. 3:00 p.m.
JULY 16. Ukrainian Picnic at Nick's Picnic Grove on William St. in New Market, N. J. 4:00 p.m.
JULY 22. Polka-American Picnic at Miller's Grove on Collaz Ave., in Kenilworth, N. J. 6:00 p.m.
AUG. 27. Ukrainian Picnic at Montgomery Hall on 123 Montgomery Ave., Irvington, N. J. 3:00 p.m.
SEPT. 2. Dance — Ukrainian Hall in Great Meadows, N. J. 9:00 p.m.
SEPT. 9. Dance — Polish Home on 16th Ave., & Speedway, Irvington, N. J. 9:00 p.m.
SEPT. 23. Dance — St. George's Auditorium — 217 East 6th St., New York City 9:00 p.m.
OCT. 14. Dance — Ukrainian Center, 180 William St., Newark, N. J. 8:30 p.m.
OCT. 28. Dance — Polish Hall, 300 Roselle St., Linden, N. J. 9:00 p.m.
NOV. 22. Dance Ukrainian Hall, 216 Grand St., Brooklyn, N. Y. 9:00 p.m.

OTHER DATES TO BE RELEASED VERY SHORTLY
Hoping you can attend most of our Dances I remain
Musically yours ЯРОСЛАВ БІНЕРТ

Коли Тантор пасся, щасливий, що не знав про побут довців за загорбом...

...Джена лежала на своїх ліжку під обережним, хоч і змученим оком сторожів.

Вона завважала їх умучення від цілонічного чування, а завважала теж, що її біль шез з її ноги. Вона рішилася на підступ.

Вона нагло зірвалася на рівні ноги.

ТАРЗАН, ч. 2356. Джена зводить сторожів.